

Stéphane Le Foll miniszter sajtóinterjúi

A francia mezőgazdasági minisztérium folyóiratának idei második negyedévi számában (No 1552) interjú jelent meg Stéphane Le Foll miniszterrel, [amit a tárca honlapján is megjelentettek](#) – ebben a tárcavezető a fő hangsúlyt az „*ökonómiai és ökológiai téren egyaránt hatékony mezőgazdaság koncepciójának kidolgozására*” helyezte. Megítélése szerint a francia mezőgazdaság erőssége és gyengesége egyaránt rendkívüli sokszínűségében rejlik – erősség, mert így Franciaország az agrárium minden területén jelen tud lenni, a sokszínűség egyben a hozzáadott érték, a munkahelyteremtés és ezeken keresztül a kereskedelmi többlet alapja is. Ugyanakkor hátrányt is jelent, mert megsokszorozza a lehetséges kockázatokat és nehézségeket.

A miniszter rendszeresen hangsúlyozza a 2000 lakosnál kisebb **vidéki kistelepülések - a „bourg”-ok – és az ezek alkotta település-szövetségek vidéki környezetben betöltött szerepének** fontosságát, miközben ezek komoly munkanélküliségi, infrastrukturális és egyéb problémákkal (pl. a szolgáltató szektor hiányosságai) küzdenek. A mezőgazdasági tárca programot indított annak érdekében, hogy a „bourg”-ok és lakóik sokkal inkább a politika és a köz érdeklődésébe kerüljenek, megkapják az őket megillető megbecsülést, hiszen az ott élők mindennapi élete és a gazdaság szempontjából egyaránt nagyon fontos szerepet töltenek be. Stéphane Le Foll szerint már létezik az a politika, ami a szolgáltatásokban és infrastrukturában tapasztalható hiányosságok pótlására hivatott (*ezt még a jobboldali kormányzat indította – S.N.*), most arra kell a hangsúlyt helyezni, hogy a társadalmi életbe is minél jobban bekapcsolódjanak (*„Au-delà de l'aménagement du territoire, une nouvelle ère s'ouvre maintenant et l'enjeu, c'est celui de leur socialisation”*).

A miniszter megerősítette az a miniszterelnöki bejelentést, hogy 2013. második felében tervezik kihirdetni az **új mezőgazdasági kerettörvényt**, a jogszabály érinteni fogja a mezőgazdaság összes fő területét, ideértve az élelmiszer-földolgozást, az erdőgazdálkodást és a vidéki élet kérdéseit, mégpedig globális perspektívába foglalva. Olyan speciális témákat is érinteni fog, mint a birtokpolitika és az adózás, mégpedig mindegyik terület esetében és azokkal összefüggésben. Ez a kerettörvény lehetővé fogja tenni azt is, hogy Franciaország alkalmazni tudja a KAP reformját is.

Ami a KAP-ot illeti, a miniszter a tárgyalások során uniós kollégái előtt elsősorban azért kíván sikra szállni, hogy Európa legyen tudatában annak, a mezőgazdaság és az élelmezés stratégiai kérdés, az agrárpolitikának pedig a munkahelyteremtést és a növekedést is szolgálnia kell. A KAP-nak lehetővé kell tennie, hogy a gazdák meg tudják valósítani a fönnttartható termelésbe való átmenetet, amit személy szerint kiegészít azzal, hogy a KAP-nak biztosítania kell a különböző termelési módok eredményes létezését (*la PAC doit valoriser la diversité des agricultures*) – álláspontja szerint jelenleg nagyon komoly veszélye van annak, hogy egyes földrajzi egységek mezőgazdasága végletesen szakosodik, ha ez általánossá válna, annak súlyos következményei lennének.

A miniszter szerint a lehetséges irányvonalakat már meghatározza az a létező keret, amit a dán elnökség alatt elfogadott dokumentum testesít meg (zöldítés az első pillérben, a támogatások újraszervezése és konvergenciája, a történeti alapon való kifizetések megszüntetése, az egységes területalapú támogatás általánossá tétele). Franciaországnak olyan konvergenciát kell védenie, ami lehetővé teszi, hogy megőrizték a termelés sokszínűségét, ami sokkal nehezebb lesz, mint más országokban, mivel akkora különbségek tapasztalhatók

az egyes ágazatok és régiók között, így kénytelenek lesznek számos specifikus, kifejezetten az országra vonatkozó intézkedést fogantatni.

Stéphane Le Foll egyetért azzal a véleménnyel, hogy a **KAP-reform** elsősorban költségvetési kérdés, és tisztában van azokkal a nehézségekkel, amik pillanatnyilag uniós szinten léteznek. Óvatosnak tartja magát, de ki fog állni egy olyan közösségi költségvetésért, ami „méltó a kontinenshez”. A felelősség természetesen a köztársasági elnöké, a miniszter pedig a nagy európai döntések következményeként megszülető költségvetés alapján fog dönteni. (*C'est au Président de la République qu'appartient cette responsabilité et je réagirai par rapport à un budget qui sera la conséquence des grands choix européens.*) Ettől a pillanattól kezdve ebben a pénzügyi mozgástérben kell dolgozni, de szeretné, ha ez a lehető legambiciózusabb lenne.

A mezőgazdaság és a környezetvédelem kapcsolata a miniszter prioritásai közé tartozik, ezzel együtt úgy tűnik, az ökonómia-ökológia vita helyett inkább a lehetséges újfajta termelési módokra helyezné a hangsúlyt. Az erre vonatkozó újságírói kérdésre válaszolva Stéphane Le Foll úgy vélte, elérkeztünk egy olyan stádiumba, ahol arra kell törekedni, hogy megalkossuk az ökonómiailag és ökológiailag egyaránt hatékony mezőgazdasági modellt. Ebbe beletartozik a fosszilis energiahordozók, a műtrágyák és peszticidek fölhasználásának csökkentése, a környezet védelme, ugyanakkor növelni kell a gazdálkodók jövedelmét és a (náluk marad) hozzáadott értéket. A miniszter mindig is támogatta a biogazdálkodást, de úgy véli, még ha el is érhető a bio 20%-os aránya (amitől egyelőre messze vannak a franciák), marad „80%-nyi más gazdálkodás”, a bio fejlesztése pedig önmagában nem oldja meg a fönnttartható mezőgazdaságba való átmenet problémáját. Ezért fontos más, szintén fönnttartható termelési módok kidolgozása, alkalmazása, de csak olyan formában, hogy ezeket nem állítjuk egymással szembe. Nem lehet egyetlen domináns és követendő gazdálkodási formáról beszélni, arra kell törekedni, hogy a különböző termelési módok mindegyike alkalmazkodjon az őket befogadó ökoszisztémák föltételrendszeréhez.

Stéphane Le Foll tervei között szerepel, hogy a jövőben létrejöjjenek az úgynevezett **„ökonómiai és környezetvédelmi csoportok”** (*groupements économiques et environnementaux*). Szerepük elsősorban az lesz, hogy a gazdálkodók és gazdaságok összefogásával, tevékenységük összehangolásával a lehető leghatékonyabban, kollektív formában lehessen kezelni a környezetvédelmi kérdéseket. A csoportokon keresztül eredményesebben lehetne terjeszteni a az innovatív termelési módokat, lehetőség lenne a klasszikus agronómia „rehabilitációjára” és az adott vízgyűjtő területek átfogó szemléletű kezelésére, az agroerdészlet fejlesztésére, az erdősávok (újra)telepítésére és a biogáztermelés bővítésére.

Jelenleg francia több nagyvállalat – köztük élelmiszeripari is – néz szembe nagyon komoly problémákkal (*a Doux baromfiföldolgozó fölszámolása például megkezdődött*), ebben a kontextusban kellene érvényre juttatni a François Hollande köztársasági elnök által bejelentett **„termelékenység paktumot”** (*pacte productif*) a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban is. Stéphane Le Foll szerint a **mezőgazdaság, az erdőgazdálkodás és az élelmiszeripar** egyértelmű résztvevője az ország gazdaságának erősítését szolgáló termelékenység paktumnak. A miniszter az erdőgazdálkodás példáján keresztül arra igyekezett rávilágítani, hogy a fönntebb említett tervezett mezőgazdasági kerettörvény részét is képező területben hatalmas, egyelőre kihasználatlan lehetőségek rejlenek. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az Európa legnagyobb erdőterületével rendelkező ország ennek ellenére évente hat milliárd euró értékben importál bútorokat, ami a miniszter szerint nem tartható tovább – úgy véli, nem csak az erdőgazdaságban, de az élelmiszer-földolgozásban és a klasszikus

mezőgazdasági tevékenységben is jelentős gazdaság-bővítési és munkahely-teremtési lehetőségek vannak. (Nicolas Sarkozy volt köztársasági elnök két korábbi jelentős beszédében is sikra szállt az erdőgazdálkodás és a faipar fejlesztése mellett – 2009-ben az elzászi Urmattban, 2011-ben pedig Corrèze megyében.) Mindenekelőtt a kkv-kat és a köztes méretű vállalkozásokat kell támogatni, ezeket a rétegeket kell szélesíteni, ami ugyan nem problémamentes, de nem is lehetetlen, még a baromfiágazatban sem – Franciaország „alsó kategóriás” baromfi-igényének 40-45%-át importálja ugyanis, így vannak még piaci lehetőségek. Véleménye szerint a tárca elsődleges feladata minden fölmerülő probléma megoldása annak érdekében, hogy „a katasztrófa elkerülhető legyen”, ezt teszi a minisztérium a Doux csődje esetében is az első perctől kezdve, többek között lehetséges források fölszabásával azért, hogy minél több munkahelyet meg lehessen őrizni. A tárcának azonban nem csak „defenzív”, de „offenzív” szerepe is van, ennek keretében az idén ősszel egy kerekasztal-sorozatot indítanak az élelmiszer-gazdaságról és az erdőszetről-faiparról, itt nem csak a helyzet fölmérését akarják, de szándékukban áll egy olyan operatív program kidolgozása is, aminek alapján meghatározzák mindazon projektek körét, amit az állami tulajdonú (létrehozás előtt álló) befektetési bank (*banque publique d'investissement*) és a regionális önkormányzatok pénzügyi forrásaival támogatni érdemes.

Stéphane Le Foll szerint külön fejezetet érdemel **az innováció, a kutatás-fejlesztés, valamint a kkv-k támogatásának kérdése** is – arra van szükség, hogy a kkv-k a megfelelő pillanatban megkapják a támogatást ahhoz, hogy kiléphessenek az exportpiacokra. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha egy hatékony és decentralizált támogatási struktúra működik az országban.

Köztudott a miniszterről, hogy eddigi szakmai pályafutása során mezőgazdasági szakközépiskolai tanárként is dolgozott, részben ezzel is magyarázható **a mezőgazdasági szakoktatás** irányában tanúsított megkülönböztető figyelme. Stéphane Le Foll számos alkalommal kifejtette az elmúlt hónapokban, hogy az agrárképzésnek komoly szerepet kell vállalnia a köztársasági elnök fiatalokkal és oktatás-fejlesztéssel kapcsolatos vállalásainak megvalósításában. Ezzel összefüggésben a tárcavezetőnek sikerült elérnie, hogy az agrárszakoktatásban már idén ősztől 110-zel több pedagógus dolgozhat. Megítélése szerint a mezőgazdasági képzés nem csak a fiatalok életre való felkészítését segíti, de ezen keresztül a társadalom elébe tud menni a holnap nagy kihívásainak, többek között azzal, hogy a már említett innovatív eljárásokat eredményesen alkalmazni tudó szakembereket kineveli az oktatási rendszer. A mezőgazdasági szakoktatás a miniszter szerint már bizonyította hatékonyságát és eredményességét, így megérdemli a támogatást – ezért a készülő mezőgazdasági kerettörvény egy része kifejezetten rá fog összpontosítani.

A vidéki élet kérdései

Stéphane Le Foll mezőgazdasági miniszter augusztus elején részt vett a délnyugat-franciaországi Gers megyében 18. alkalommal megrendezett nyári egyetemen (*18es Controverses de Marciac*). Ennek visszatérő témája az „innováció a vidéken” (*innovation rurale*) – az idei évben az esemény címe „joga van-e a mezőgazdaságnak ahhoz, hogy modern legyen?” (*L'agriculture a-t-elle le droit d'être moderne?*) volt, a helyi önkormányzatok mellett a rendezésben részt vett a [Mission Agrobiosciences](#) is. A [tárcavezető rövid nyilatkozatot is adott, ami fölkerült a tárca honlapjára](#) – ennek lényegét úgy foglalta össze, hogy az ökonómiai és ökológiai hatékonyság növelésének kulcsa az agronómia alapjaihoz való visszatérés (*la performance économique et écologique passe par un retour à l'agronomie*). Kihasználva, hogy a [Jazz in Marciac](#) fesztivál idejére esett a nyári egyetem is, a miniszter nem csak az új termelési módok kidolgozásának és alkalmazásának szükségességét igyekezett népszerűsíteni, de emlékeztetett arra is, hogy mezőgazdasági tárca

programot indított annak érdekében, hogy a vidéki kistelepülések (azaz a 2000 fő alatti „bourg”-ok) és lakóik sokkal inkább a politika és a köz érdeklődésébe kerüljenek, megkapják az őket megillető megbecsülést.

A miniszter több éve visszatérő vendége a nyári egyetemnek és a jazznapoknak is, számára ezek a rendezvények kiváló lehetőséget jelentenek a vidéki élet és a mezőgazdaság elsősorban társadalmi problémáinak megismerésére. Szerinte a vidéki környezet és a kistelepülések jelentette életminőség tagadhatatlanul különbözik a városi lakosokétól, de a legnagyobb probléma az, hogy a vidéki települések és a városok szerinte egyformán elvesztették a tényleges kapcsolatot a társadalommal. Ennek helyreállítását célozza az előzőekben említett *bourg*-program is, a tárca negyedéves rendszerességgel megjelenő folyóirata, az *Alim'agri* (korábban BIMA) 1552. száma pedig tematikus, a vidéki élettel és ezen belül a falusi turizmussal foglalkozó számként jelent meg – a lap olvasható és letölthető a következő címről: <http://agriculture.gouv.fr/alim-agri-1552>.

A miniszter kifejezetten érdeklődik az innovatív technológiák és termelési módok iránt - ezek közé tartozik az agroerdészet is -, amikben szerinte hatalmas lehetőségek rejlenek. Az agroerdészetnél maradványként úgy véli, ez nem csak a klasszikus mezőgazdasági termelést látja el, de segít megőrizni a biodiverzitást és a talajok termőképességét is, mindkettő elengedhetetlen ahhoz termelékenységi színvonalhoz, ami mellett már megfér egymással a környezetvédelem és a gazdaságosság, miközben teljes mértékben ki lehet használni a természetben rejlő potenciált. Érdekes útnak tartja az állandó talajtakarás biztosítása mellett történő folyamatos termelést is, ahol a talaj termékenységének növelésével együtt limitálni lehet az erózió mértékét is. Bármelyik megoldást is választják a gazdák, az ökonómiai és ökológiai hatékonyság egyidejűleg csak úgy valósítható meg, ha minél jobban közelítünk a klasszikus agronómiai alapokhoz (*la conciliation de la performance économique et écologique passe par un retour à une approche basée sur l'agronomie*).

Arra az újságírói kérdésre, miszerint hogyan lehet az új termelési módok átvételére ösztönözni még kételkedő gazdákat, a miniszter szándékosan provokatív választ adott. Ebben kifejtette, a második világháború után a gazdák közös erőfeszítésével volt lehetséges annak a konvencionális agrotechnikának az elterjesztése, aminek egyik „jelképe” a száz mázsások (búzából!) klubja (*les clubs de 100 quintaux*) – arra van szükség, hogy ez a közös lendület és tenni akarás újra jelen legyen a gazdák körében annak érdekében, hogy a konvencionális termelési módról át lehessen térni az újabb eljárások alkalmazására. Nem szabad tagadni, hogy az áttérés első 4-5 évében tagadhatatlanul kisebbek lesznek a termésátlagok, ezért ebben az időszakban a gazdákat minden lehetséges módon támogatni kell ennek kompenzálására. A miniszter szerint a mezőgazdasági termelés ökológiai és ökonómiai hatékonysága nem csupán egymásra épülő jogszabályok, döntések és a gazdaságok által alkalmazott normák kérdése, szükség van egy sokkal inkább közösségi célokat szem előtt tartó jogszabályi környezet megalkotására, ez jelentené az úgynevezett „**ökonómiai és környezetvédelmi csoportok**” (*groupements économiques et environnementaux*) létrehozását – az egyelőre nem ismert, hogy ezekbe a gazdálkodók a későbbiekben milyen feltételek mellett jelentkezhetnek. A tárcavezető szerint a legfontosabb az, hogy ne a korábban használt termelési rendszerekben jelentkező hibákat próbáljuk meg korrigálni, az ezek által okozott hibákat kijavítani, hanem dolgozzunk ki új eljárásokat, sokkal jobban megéri ezeken keresztül a jövőt építeni.

Somogyi Norbert mezőgazdasági és TÉT-attasé, Párizs